

Japonci se zbirajo za napad - Nemci že odvažajo čete

200.000 MOŽ IMAJO PRIPRAVLJENIH ZA UDAR

Angleški general Blamey opozarja na japonsko nevarnost v Tihem morju. — Zavezniki Japonce preveč podcenjujejo. — Glavna japonska fronta je na otočjih severno nad Avstralijo. — Poskusni napadi odbiti — novi napadi na vidiku.

Zavezniški stan, Avstralija.

General Blamey, ki zavzema za vrhovnem poveljnikom generalom MacArthurom prvo mesto v skupnem zavezniškem poveljstvu v Tihem morju, je včeraj objavil resen opomin zavezniškemu narodu, da se pripravljajo od strani Japoncev velik napad na zavezniške pozicije v Tihem morju. General navaja dokaz, da se Japonci zbirajo s kakimi 200 tisoč mož, da udarijo s svojih postojank na zavezniške v Novi Gvineji ter iste poženo s tega otoka najprvo, nakar bodo esredčili napad na avstralsko celino sarn. Skušali bodo tudi iztrgati iz zavezniških rok solomonske otoke, da bi tako prerezali morskno plovo med Ameriko in Avstralijo.

General Blamey sicer omenja, da so zavezniki veliki zračni napad od strani Japoncev uspešno odbili, a samo to ne sme nikogar zadovoljiti. Japonci so s tem napadom le tipali, kako močna je naša zračna sila in pa kje bi bilo najbolje za prvi udar. Glavna japonska fronta je v Tihem morju, drugje Japonci ne potrebujejo posebnih sil, ker jih doslej nihče še ne ogroža. V Tihem morju pa jim gre za važne pozicije, povdarja general. Zračni napad zadnji teden se je Japoncem izjalovil in utrpeli so ogromne zgube. Zgubili so v raznih bojih 76 letal, dočim so zavezniške zgube prav neznatne. Pri Port Moresbyu pravi poročilo, da so zavezniki izgubili le eno letalo.

Mornariški tajnik Knox istotako opozarja na nevarnost napada od strani Japoncev in omenja velike koncentracije vojaštva na nekaterih točjih v južnem Pacifiku.

SRBI ZA SVOJ BATALJON

Ruth Mitchell predložila tozadevno peticijo pri vladi.

Washington, D. C. — Ameriški Srbi so sprejeli na svojem narodnem shodu 4. aprila v Pittsburghu posebno rezolucijo, da naj se ustanovi poseben bataljon iz potomcev srbskega naroda pod okriljem ameriške armade. Tozadevno peticijo je te dni že predložila vladi v Washingtonu znana Ruth Mitchell, članica srbskih četnikov.

Zadeva je na mestu in vsega odobravanja vredna. Zdi pa se nam, da bi bilo veliko boljše, ko bi se zavzeli še ostali jugoslovanski narodi zato in da bi se ustanovilo posebno jugoslovansko divizijo. Čemu vsak zase in ne vsi skupno?

JAPONCI ZGUBILI 76 LETAL V DVEH DNEH

Zavezniški stan, Avstralija. — Japonci so tekom zadnjih dni pomnožili svoje zračne napade na zavezniške pozicije v južnem Tihem morju. Na Port Moresby so udarili koncem zadnjega tedna s 100 letali, med katerimi je bilo polovico bombnikov. Napadli so tudi druge kraje s številnejšimi zračnimi flotilami. Toda zavezniški letalci so jih povsod sprejeli z odločnim odporom in bojem. Kolikor se zna dosega, so Japonci od petka naprej izgubili že 76 letal vseh različnih tipov. Zavezniške zgube v teh bojih so več kot desetkrat nižje od japonskih, omenjajo poročila.

KONFERENCA ZA VZGOJNO IN SOLSKO OBNOVO EVROPE

Pod pokroviteljstvom newyorške univerze in United States Committee on Educational Reconstruction, se je začelo dvodnevno zasedanje konference pod imenom "Institutt on Educational Reconstruction in Central and Eastern Europe." Ta institut sta organizirala newyorška univerza in United States Committee on Educational Reconstruction, skupaj s Central and Eastern European Planning Board, v katerem se nahajajo Čehoslovaška, Poljska, Grčija in Jugoslavija. Institut je otvoril predsednik univerze, g. H. W. Chase, s pozdravnim nagovorom delegatom in gostem. Predsedniku Chase-u se je zahvalil chairman Planning Board-a, minister Sava N. Ko-

sanovič, ki je nato naslovil institutu naslednji govor: "Ko so naše štiri države — Čehoslovaška, Poljska, Grška in Jugoslavija — osnovala organizacijo Central European Planning Board-a je bil naš namen predvsem, da objasnimo Ameriki one probleme, ki so na našem skupnem ozemlju — na katerem živi okoli 100 milijonov ljudi — skupni in podobni. Naša predpostavka je bila, da se mora ta vojna zaključiti z ustvaritvijo večjih skupnosti in s porušenjem zaprek med narodi — v blagor splošnosti. Odločili smo se, da bomo najprej proučevali one ekonomske in socialne probleme, ki vežejo naše narode v eno celoto, ter jim potem — kakor smo to sklenili (Dalje na 4. str.)

ZDR. DRŽAVE UTEGNEJO POSREDOVATI V MOSKVI RADI POLJAKOV

London, Anglija. — Ameriški in angleški vladni krogi proučujejo način, s katerim bi se mogli "prijazno in prijateljsko" približati sovjetskim krogom glede vprašanja Poljske. Težave so nastale, ko je Moskva podala izjavo, da so vsi Poljaki vzhodne Poljske, ki so se izselili oz. so bežali pred Nemci od leta 1939 pa do leta 1941 smatrani za ruske državljane. S tem je baje prizadetih do 500 tisoč Poljakov. Poljski krogi pa smatrajo, da razkosanje Poljske leta 1939 ni bila upravičena ne v skladu s pravico in da neodvisnost Poljskega ozemlja je nedotakljiva. Poljski prvi minister Sikorski je o tem obvestil tudi newyorškega nadškofa Spellmana v Londonu, da naj upliva, da se vprašanje Poljske pravično reši. Zdaj se omenja, da bodo ameriški in angleški krogi skušali v tej zadevi posredovati pri Rusiji.

KONFERENCA GLEDE BEGUNCEV

Washington, D. C. — Dne 19. aprila začne mednarodna konferenca na Bermudi radi beguncev, ki jih je po vseh zavezniških deželah v obilici. Navzočih bo pet delegatov iz Združenih držav in pet zastopnikov Anglije. Mnogi izmed beguncev so sposobni, da bi si sami preživljali, ob katerih jim razne dežele dovolile vstop in bi jih zaposlili v raznih panogah industrije.

LETO-ZAPORA RADI UKRADENE KNJIŽICE ZA GASOLIN

Chicago, Ill. — Lynn Scott, bivši policijski nadzornik je bil te dni obsojen na 1 leto zapora radi ukradene knjižice za odmerjevanje gasolina, ki so jo dobili pri njem. Scott je bil eden izmed stražnikov, ki so pazili na OPA urad, v katerem je bilo več takih knjižic izmaknjenih.

ZADNJI ODPOR BO V TUNIŠKIH HRIBIH

Angleži naglo pritiskajo proti severu. — Od včera do danes so napredovali zopet za blizu 30 milj. — Angleške čete so že v Enfidaville in gredo naprej proti Reville. — Okrog Tunisa bodo Nemci nudili odpor.

KRIŽEM SVETA

London, Anglija. — Angleška admiraliteta poroča, da so angleške podmornice potopile osem italijanskih ladij, ki so bile na potu v Tunizijo, najbrže s torovom za vojsko. V Egejskem morju pa so potopili tri ladje, kar je skupaj 11 ladij, ki so jih zgubile osiščne sile tekom zadnjih pet dni.

Stockholm, Švedska. — Iz Nemčije došla poročila omenjajo, da je nazijska tajna policija odkrila na Poljskem tajno podzemsko tiskarno. Gestapovci so ustrelili 51 oseb. Med ustreljenimi je tudi Kazimir Olšovski, bivši poljski poslanik v Ankarli in Berlinu.

Moskva, Rusija. — V pondeljek je dospel v Moskvo novi mehikanski poslanik Luis Quintannilla, ki je predložil predsedniku Sovjetov Kalininu svoja pooblastila. Poročilo omenja, da so sovjetski uradniki slovesno sprejeli novega mehikanskega poslanika.

Washington, D. C. — Senator Pepper iz Floride je predložil v senatu resolucijo, s katero naj se Združene države zavežejo, da bodo sodelovale s Združenimi narodi v povojni zvezi in tako pospeševale mir. Resolucija določa vstop v tako zvezo šest mesecev po zaključku vojne.

Alžir, Afrika. — Na tuniški fronti blizu Pinchona je bil te dni ubit v boju francoski general Welvert. Vodil je boje na osrednji fronti in je poveljeval takozvanim "prostim Francozom", ki so soglasno z generalom De Gaulle.

Zavezniški stan, Afrika.

Poveljstvo angleške osme armade omenja, da so Angleži že zasedli Enfidaville, ki se nahaja skoro 30 milj severno nad luko Sousse in sledijo umikajočim Nemcem naprej proti Reville. Letalski opazovalci poročajo, da se nemške kolone umičejo proti Hammametu in Zaghouanu, kjer se bodo Nemci menda ustavili v hribih, za nekaj časa, da bodo kril umik glavnih sil preko morja.

Na severnem delu in v sredini so zavezniške čete delno napredovale in silijo proti Matteuru in Tebourbi.

Poluradna poročila iz Švice so zjutraj omenjala, da Nemci po noči že odvažajo svoje čete iz Bizerte v Sicilijo, ki je na tem kraju oddaljena le komaj 150 milj in plovba vzame le dobrih 5 do 6 ur, pravi poročilo. Odvažajo jih transporti in s težkimi letali.

Zavezniški letalci so včeraj ponovno napadli Neapelj in druga sicilijanska mesta. Tudi Bizerto so bombardirali dalj časa in zadali zlasti letalski postaji občuten udarec. Pri Tunisu so letalci potopili en laški transport in omenja se, da je utonilo nad 4000 italijanskih vojakov.

KITAJSKA SE NAHAJA V TEŽKEM POLOŽAJU

Chungking, Kitajska. — General Chiang-Kai-shek je poslal v svet na novo apel, za pomoč. Tekom zadnjih šest let odkar je bila napadena, se zdaj nahaja Kitajska v najbolj težkem položaju, omenja poročilo.

VESTI O DOMOVINI

Na dan Jugoslovanskega praznika, 6. aprila, je Raymond Gram Swing, najpopularnejši ameriški radio komentator v naslednjih besedah povedal amerškemu ljudstvu, kaj se godi v Sloveniji in ostali Jugoslaviji.

Priznanje žrtvam in borbam Jugoslavije

Od vseh narodov, ki prisluhujejo grmenju vojne v Afriki in silovitim zračnim napadom zaveznikov na Nemčijo in Italijo, je narod Jugoslavije zagotovo oni, ki najbolj napejja ušesa in zadržuje sapo, da bi bolje slišal.

Danes je druga obletnica nemškega napada na Jugoslavijo. V teh dveh letih je morala ta dežela prenašati izkušnje barbarstva iz nemških, laških in madžarskih rok, ki presegaajo vse, kar se nam poroča iz najbolj krvavih stoletij preteklosti... Seveda — nepotrebno je, in brez haska, listati po katalogih divjaštva in potem reči: res je, da je strašno na Poljskem, toda še hušje je v Sloveniji in v Srbiji. Nikdo ne bo oporekal, da poročila o mesarjenju in o zverstvih, tudi ako so na primeren način potrjena in autentična, niso niti dobro, niti prikladno gradivo za radio oddaje. Toda če je stvar grozna, je obenem tudi neizbežna, in dejstvo, del naše tekoče zgodovine, ki bo nujno vplivalo na oblikovanje zgodovine v bodočnosti.

Slovenija pod Nemci

Lahko je poročati in navesti suhe statistične podatke o tem, kaj se je pripetilo v Sloveniji. Izredno dostojna mala zemlja je bila Slovenija, s svojima dvema milijonoma prebivalcev, tako miroljubna kakor le katerakoli dežela v Evropi. Del si je prisvojila Nemčija, a del Italija. Hitler je kar na kratko ukazal, da je treba nemški del germanizirati. Petinosemdeset tisoč je bilo odgnanih v ozemlja osišča in njihovi domovi prevzeti od Nemcev. Nadaljnih 31.000 je bilo izgnanih v Srbijo, a 8 tisoč otrok so ugrabili njihovim staršem in jih razposlali v nezname kraje. Nadaljnih 38.000 je kar na lepem izginilo in danes morda niti enega od njih ni več med živimi. Preko tega pa cenijo, da je bilo še 18.000 moških odgnanih na prisilno delo in 8.000 zaprtih v koncentracijska taborišča, 2.000 ubitih v takozvani borbi proti komunistom in 8.000 deklet s silo odvedenih in odposlanih neznanu kam.

Med onimi, ki so izginili se nahajajo seveda vse znamenitejše osebnosti na vseh poljih — vse kar so mogli poloviti na slovenskih tleh. Talci, ki so bili pomorjeni kot taki, na podlagi odločitev vojaških oblasti, štejejo 1500 oseb. Račun nam pokaže, da je bila v nemškem delu Slovenije ena oseba od petih ali ubita, ali pa odvedena proč, v suženjstvo.

Slovenija pod Italijo

Onemu delu Slovenije, ki je bil zaseden od Italijanov, se ni godilo nič boljše. Enaintrideset

tisoč moških so poslali v deportacijo, 3.000 jih je bilo ubitih v takozvani borbi proti gerilcem, skoro 1.800 talcev je bilo ustrelenih in 650 je bilo umorjenih od tajnih italijanskih agentov; oni, ki so izginili ali se pa nahajajo v zaporu, štejejo več od 6 tisoč. Vse to od celokupnega prebivalstva od 230.000, kar iznosi zopet eno osebo od petih.

Italijanska vojska administracija je ravno tako brezobzirna kakor nemška. Mussolini sam je izjavil v mesecu juliju v Gorici, da bo ravnal s Slovenci po načelu zakona rimskih imperatorjev, ki je zahteval usmrtenje vseh moč premaganih sovražnih plemen.

Grozodejstva Madžarov

Pokolji Srbov, izvršeni od Madžarov od mesta do mesta in od vasi do vasi, in trpinčenja, ki so jih zagrešili, so stvari, ki so že znane. Ravno tako tudi razmere v koncentracijskih taboriščih. V mesecu januarju pred enim letom, je bilo na Madžarskem pobito takorekoč vse srbsko prebivalstvo. Proti koncu januarja pa so vdrli Madžari v severno Srbijo in tako grozno razsajali, da so poročila, ki so prispela na Madžarsko, globoko vznemirila tamošnje javnost; vlada je to ogorčenje pomirila z zagotovilom, da je bilo treba energičnih ukrepov, da se ohraniti mir in red. Cenijo, da so Madžari v tem mesecu poklali več kot 10.000 ljudi. Ni dvoma o tem, da je odpor prebivalstva v teh krajih igral svojo vlogo in dal napadalcu povod za nasilje, toda v splošnem se je nasilje začelo še prej nego upor.

Gerilci

Razumljivo je, da civilno prebivalstvo ne zbeži v gozdove in se ne posveti gerilskemu življenju, da ga pobijajo kakor divjo žival, kadar pade v roke lovčcem, ako ni v to prisiljeno, ako ga obup in jeza ne priženeta do tega.

Nemci in Italijani niso poskušali le strahovati to ljudstvo z metodičnim terorjem. Hoteli so se iznebiti vseh njihovih voditeljev. Hoteli so uničiti vse borbene ljudi. V začetku niso niti mislili naprej v prihodnost, razven morda na to, da bi kolonizirali to deželo s svojimi lastnimi ljudmi. Toda zdaj imajo nove motive za svojo politiko zatiranja. Prav lahko je mogoče, da leži ravno Jugoslavija na črti, po kateri bodo korakali zavezniki v Evropo. In ti neustrašni sinovi in hčera Jugoslavije, katere so bili s svojo krutoostjo sami poglani v oboroženi upor, postajajo zanje vsak dan hušja grožnja.

O priliki obletnice napada na Jugoslavijo, se mi vidi najprimernejše naglašati, da je ta dežela, ravno tako kakor Grčija, (Dalje na 4. strani)

VELIKONOČNI "PIRHI" ZA ADOLFA HITLERJA

Ti "pirhi" niso narejeni iz čokolade. To so po 1000 funtov teški "block-busterji", ki jih pripravljajo, da jih nalože na bombnike v Angliji, ki obiskujejo zadnje čase prav pogosto Nemčijo.

AMERIKANSKI SLOVENEK

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki. Ustanovljen leta 1891.

The first and the Oldest Slovene Newspaper in America. Established 1891.

Izhaja vsak dan razen nedelj, ponedeljkov in dnevoj po praznikih.

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after a holiday.

Izdaja in tiska: EDINOST PUBLISHING CO. Naslov uredništva in uprave: 1849 W. Cermak Rd., Chicago. Telefon: CANAL 5544.

Published by: EDINOST PUBLISHING CO. Address of publication office: 1849 W. Cermak Rd., Chicago. Phone: CANAL 5544.

Naročnina:		Subscriptions:	
Za celo leto	\$6.00	For one year	\$6.00
Za pol leta	3.00	For half a year	3.00
Za četrt leta	1.75	For three months	1.75
Za Chicago, Kanada in Evropo:		Chicago, Canada and Europe:	
Za celo leto	\$7.00	For one year	\$7.00
Za pol leta	3.50	For half a year	3.50
Za četrt leta	2.00	For three months	2.00
Posamezna številka	3c	Single copy	3c

POZORI! Številke poleg vašega imena na naslovni strani kažejo, do kodaj je plačana vaša naročnina. Prva pomeni mesec, druga dan, tretja leto. Obnavljajte naročnino točno.

Dopisi važnega pomena za hitro objavo morajo biti poslani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list. — Za sadnjo številko v tednu je čas do tretjega dopoldna. — Na dopise brez podpisa se ne odziva. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter, November 10, 1925 at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

P. A.:

ZMEŠNJAVE MED KATOLIČANI

Stoji zapisano in smo brali: "Zmešnjava je že danes med vojno ogromna... Ali ni že očitno, da je katoliška duhovščina razcepjena v dva tabora?... Civilna vojna (po vojni) v katoliški cerkvi sami nas ne bo prav nič presenetila!"

Popolnoma smo prepričani, da vas res ne bo! Niti nas samih ne bo prav nič presenetila! Razlogov za to prepričanje glede vas in nas samih imamo celo vrsto. Prvi in zadnji razlog je pa ta, ker take civilne vojne v katoliški cerkvi — absolutno ne bo! Prihranite si svoje upanje na presenečenje za kaj drugega, kar utegne priti po vojni!

Da so zmešnjave po vsem svetu, to radi priznamo. Tudi to, da glede poravnavanja teh zmešnjav po svetu katoliška duhovščina ni popolnoma enih misli. Magari priznamo celo — razcepljenost! Če druge tolažbe ni v teh rečeh, je vsaj ta, da vidimo: Ni tako zelo res, kar tudi pišejo nekateri zelo prepričevalno; da ima vsak duhovnik "vezane roke"! Iz "razcepljenosti" spoznamo, da nima tako zelo vezanih rok. Celu to spoznamo, da nima vezanega niti — jezika! Ali ni tako spoznanje tudi pridobitev? Kdor še ni došel do te pridobitve po drugih potih, naj pride do nje potom — razcepljenosti!

Katoliški duhovnik se v bogoslovju ni učil politike, diplomacije, militarizma in takih visokih reči. Verjemite, da ne! Ko je pa vržen po novi maši med svet, mu tudi take reči stopijo naproti. Prav tako kot vsem drugim smrtnikom. In skoraj vedno, kadar stopijo predenj tudi te reči, stopijo predenj — zmešnjave! Ako se slučajno — kot svoboden državljani — pozanimava za take reči, ne bo vedno našel vseh odgovorov na zmešnjave v dogmatiki. Zato mora iskati dostikrat drugačnih pripomočkov, da si ustvari, ako sploh mogoče, neko svoje stališče v zadevi zmešnjav. Zasedovati mora dnevne dogodke in jim iskati vzrokov v preteklosti. Obenem skuša pogledati v bodočnost — prav tako kot vsi drugi državljani, ki se za tekoče stvari zanimajo.

V teh rečeh pa dostikrat pot do nepobitnih zaključkov ni ravno lahka. Misli se križajo, duhovi se krešejo. Enako kot pri svetnih ljudeh. Na primer:

V enem in istem listu piše en dopisnik (ali urednik sam): Ameriško podpiranje španske "neutralnosti" je največji naš mizerere... Drug dopisnik pa pravi: Ne gre drugače, moramo podpirati Franca. Ako ne, nam bo skočil v hrbet. See it?

Ali naj gre duhovnik v dogmatiko pogledat, če Amerika dela prav ali narobe?

En dopisnik piše: Irska neutralnost je največja rana in škandal za naše dni... Drug pa pravi: Na Irskem je prav za prav malo neutralnosti, in kolikor je je, jo Angleži najbolj razumejo.

V dogmatiki in v evangelijih ne stoji niti ena beseda o irski neutralnosti, ki bi kakemu duhovniku "vezala roke".

En dopisnik pravi: Rickenbacker je gobeždač. Klepetati je seveda lažje ko delati v tovarnah. Drug pa sodi: Jaz se strinjam z Rickenbackerjem. Well! Tu so samo nekateri primeri. Naštevati bi lahko nadaljnje v neskončnost in bi prišel do vse večjih rib.

Prišel bi lahko celo do vprašanja o komunizmu. Dovolj je, da je človek samo katoličan, ni mu treba biti duhovnik, da bo vedel in se po tem ravnal: Komunistično brezboštvo je zlo in tu ni kompromisa — za vernega človeka. Če pa grem primerjat komunizem z nacizmom, bom pa vsekako prej našel kaj dobrega v komunizmu ko v nacizmu. Morda ne na prvi pogled. Toda če mi nekdo zapiše tako ali podobno: Nacizem je do dna svojih korenin zgolj materialistično samopaštvo. Niti trohice dobrega ne moreš najti na njem. Na drugi strani je pa komunizem v svojih koreninah prav za prav le krik — vse preglasen seveda, zato škodljiv — krik po temeljiti preosnovi obstoječih krivičnih socialnih razmer. Če mi, pravim, nekdo tako predstavi ti

dve gibanji, najbrž ne bom takoj prikimal, pa tudi odkimal ne. Lotil se bom študiranja, pa še kdo drug z menoj. Morda ne bova prišla do enakih zaključkov, zelo verjetno pa je, da bova imela spričo ogromne pošasti nacizma nekoliko milejšo sodbo o komunizmu. Saj imava "vezane roke" končno samo glede komunističnega brezboštva. Njegov gospodarski sistem je vsaj do neke meje celo za katoliškega duhovnika odprto vprašanje.

Zgornje sem zato omenil, ker je tudi pisano: "Medtem pa opažamo, da se nekateri katoliški duhovni nagibljejo tudi h komunizmu, češ — da je tudi tam nekaj krščanskega; saj so bili tudi prvi kristjani v nekem pomenu komunisti..."

Saj se nekateri celo "nagibljejo" k upanju, da bo na primer ruski komunizem popustil pri svojem načelnem brezboštvu. V nedeljo 4. aprila je radijski komentator Drew Person celo odločno napovedal, da bo Rusija kmalu podala posebno izjavo o svojem pomirjenju s Cerkvijo. Katoliškim duhovnikom bi bilo to čisto všeč. Ali tudi vsem drugim ljudem?

Toda vzemimo stvar še bolj resno. Zmešnjav je bilo že pred vojno več ko dovolj tudi med katoličani, celo med duhovniki. Vse preveč človeškosti se jih drži. In se zgodi, da nastane "civilna vojna" celo med katoličani in papežem. Papež Pij XI je v svoji okrožnici "o brezbožnem komunizmu" sprožil to civilno vojno s temile besedami:

"Zalostno dejstvo je, da so nekateri katoliški krogi mnogo doprinesli k temu, da se je v delavskih vrstah omajala vera v Jezusa Kristusa. Ti krogi nočejo razumeti, da krščanska ljubezen zahteva priznanje gotovih pravic delavnemu ljudstvu, ki jih je Cerkev izrecno poudarila. Kaj naj rečemo o tistih katoliških delodajalcih, ki so nekje preprečili branje naše okrožnice **Quadragesimo Anno** v cerkvah? Ali o tistih podjetnikih, ki se do današnjega dne kažejo sovražne delavskemu gibanju, ki smo ga mi sami pripravili? Ali ni vsega obžalovanja vredno, da se pravica do zasebne lastnine, ki jo Cerkev brani, tako pogosto izrablja kot orožje, s katerim se kratijo delavcem pravična plača in druge družabne pravice?"

Zakaj je bilo to treba zapisati v pričujoči članek? Zato, da se pokaže: Ko se otepmo očitkov nepoklicanih kritikov, ki so ZA nami, bi pa bilo zelo prav, če bi malo bolj poslušali poklicane kritike, ki so NAD nami! Potem bi tudi oni prvi morda nekoliko manj brskali za dlakó v jajcu!

NAŠA POMOČ TRPEČIM ROJAKOM

Joliet, Ill.

Denar, ki je bil nabran v cerkvi Sv. Jožefa v pomoč trpečim Slovincem 28. sept. 1941, je znašal \$279.53. V cerkvi Matere Božje, Waukegan, Illinois se je isti čas nabralo \$151.00. Čikaški Nadškof Samuel Strich nam je zagotovil, da bo prišel denar v prave roke. Zato sem njemu izročil ta denar par tednov nazaj. Dodal sem \$1,000 za svete maše nabrane v Jolietu. V odgovor sem dobil sledeče pismo:

Apostolic Delegation
3339 Massachusetts Av. N. W.
Washington, D. C.
March 26, 1943

No. 353-40
Rt. Rev. Msgr. Geo. J. Casey
Chancellor
719 N. Wabash Ave.
Chicago, Ill.

Rt. Rev. and dear Msgr:
I have received your letter of March 23, 1943, enclosing the two checks, one for \$1000.00 for Mass intentions, and the other for \$430.53 for relief. I will be pleased to trans-

mit these sums to the Holy Father for distribution to Slovenian priests and to suffering Slovenians.

I am sure that the Holy Father will deeply appreciate the thoughtfulness and charity of these offerings and that he would want me to thank those who contributed. In the name of His Holiness, therefore, I send this expression of gratitude to the Slovenes of Chicago Archdiocese and ask that you kindly convey this message to them.

With sentiments of esteem and every good wish, I remain
Sincerely yours in Christ,

A. G. Cicognani,
Archbishop of Laodicea
Apostolic Delegate.

Ta denar bo, kakor pismo pove, poslan direktno Svetemu Očetu, ki bo do odgovorni, da pride kakor je namenjen. Tukaj vidite, kako Cerkev skrbi za potrebne v svoji sredi. Kakor so škofje oznanili, je bila lepa svota denarja poslana v Slovenijo iz \$1,000,000, nabranih laniško leto po potu "Bishop's Relief Committee".

SLOVENCi IN SLOVENKE V JOLIETU IN OKOLICI - "SLOVENSKI DAN"

Izvrševalni odbor Slovenskega ameriškega narodnega sveta je pri svoji seji določil, da se letošnje Cvetno nedeljo (18. aprila) proglasi za "Slovenski dan."

Mr. Kristan, predsednik "Sveta" je izdal v ta namen potreben proglas, ki je bil priobčen v časnikih.

Prihodnjo Cvetno nedeljo bo dve leti, ko so nemške divjaške in roparske tolpe udrele v Slovenijo, jo pomandrale, razcepile in zasuznile.

Nazifašističnim banditom ni bilo dovolj, da so našo staro domovino po kramarsko med seboj razdelili in zasuznili. Te divjaške in roparske tolpe tudi trpinčijo in morijo naše soproste in sestre na levo in desno. Že dve leti Slovinci v stari domovini trpijo, krvavijo in umirajo pod strahovlado smrtnega sovražnika slovenskega naroda.

Trpeči slovenski narod onstran morja prosi pomoči. Kdo naj da pomoč narodu, če mu jo ne bomo dali mi, ameriški

Slovinci. Res je, da tudi mi ameriški Slovinci ravno v teh časih narodu onstran morja ne moremo dati finančne ali gmotne podpore, storimo pa lahko nekaj in to je, da javno izpregovorimo, da občudujemo njegovo hrabrost, da z njim sočustvujemo in da bomo storili vse kar je v naših močeh, da mu pomagamo do rešitve in osvoboditve.

Slovinci in Slovenke iz Jolietu in okolice. Tudi mi smo del ameriške Slovenije, zato je naša sveta in narodna dolžnost, da se na "Slovenski dan", 18. t. m. spomnimo naših trpečih sobratov in sester v stari domovini. V ta namen se bo vršil na Cvetno nedeljo (18. aprila 1943) ob treh popoldan javni shod v farni dvorani sv. Jožefa. Pridite! Vsi ste vabljeni in dobrodošli!

Naše geslo naj bo:
Na "Slovenski dan" (Cvetno nedeljo, 18. aprila ob treh popoldan) vsi na shod v farno dvorano sv. Jožefa!

Josip Zalar.

V kolekti za isti namen, zadnjo nedeljo, so farani cerkve Sv. Jožefa, Joliet, Illinois, prispevali \$140.82. Lahko pričakujemo, da bodo zopet to leto Amerikanski škofje prišli na pomoč našim sobratom v Starom Kraju. O tem so že drugi pisali. Mi le dodamo to sporočilo, da povemo naše izkušnje z našimi škofi. Tudi z veseljem oznanujemo, da nam je zdaj mogoče poslati novi ček za \$1,500 dolarjev za svete maše od Fare Sv. Jožefa, ki bo poslan našim duhovnikom v Slovenijo.

Rev. M. J. Butala

DRUŠTVO CLEVELAND, ŠT. 23, ZSZ

Cleveland, O.

Dne 2. aprila je umrl naš sobrat Frank Poje. Bil je dolgoletni član društva. Star je bil 64 let, doma pa je bil iz Babnega Polja pri Ložu. Tukaj zapuša žena, tri hčere in enega sina. Bog mu daj dobro in naj v miru počiva!

Seđaj pa prosim člane našega društva, da bi se v malo večjem številu udeleževali sej in da bi se malo bolj zanimali za nove člane, da bi vsak vsaj po enega novega člana dobil v tej kampanji za 35 letnico poslovanja naše dobre podpornice matere Zapadne Slovenske Zveze. Zveza plača podporo takoj od prvega dne v slučaju boleznin in da velike nagrade za nove člane.

Frank Mihelcic, tajnik.
Zal, da je prišlo prepozno za včerašnjo izdajo! — Urednik.

ZAVIHAJMO ROKAVE!

Pueblo, Colo.

Kampanja Am. Slovence gre h koncu. Ali si že kaj napravil, ali si že kaj storila za list, ki je tako koristen za vse? Dajte pomagajte, da dosežemo svojo kvoto 15 novih! Do sedaj imamo šele 4, kje jih je še 11? Vsak naročnik in vsa-

ka naročnica naj enega dobi, pa bo šlo. Kateri ste pa daleč in ne morem jaz do vas, pa sami pošljite, ali pa meni prinesite.

Bolezni je dosti, prehlajenja tudi. Tudi jaz sem že 14 dni precej bolna, kar mi je prav žal, ker ne morem tako delati za naš list Am. Slovinci, kakor bi rada. Prosim, vsi na delo te zadnje dni! Mrs. Mary Kogovšek, ti si obljubila, da boš katerega dobila, pa se mi nič ne oglasiš. Potrudimo se vsi, da bomo vsaj kvoto dosegli!

Veselo Alelujo želim vsem prijateljem in naročnikom, pa tudi našim fantom, ki se borijo za nas in prelivajo svojo srčno kri. Da bi vstali Zveličar dal mir celemu svetu!

Josephine Meglen.

Ameriški Rdeči Križ upravlja tretjo največjo "verigo" kinematografskih gledališč na svetu. Brezplačne predstave se vršijo po dvakrat na teden za konvalescentne bolnike v vojaških in mornariških bolnišnicah širom Združenih Držav. Slike se redno spreminjajo kot v rednih komercialnih kinematografih. Kinematografska industrija sodeluje s tem, da daje slike na razpolago po nizkih cenah. Vojni sklad Rdečega Križa financira tudi ta program.

V slučaju elementarnih nezgod je dostikrat prehrana vsega prizadetega prebivalstva odvisna od Rdečega Križa. Podpirajte vojni sklad Rdečega Križa.

Pripravljanje gorkih obedov v šolah in otroških dnevnih oskrbovalnicah je tudi del programa Rdečega Križa. Otroci v mnogih krajih imajo veliko korist od tega. Vaši prispevki za vojni sklad Rdečega Križa bodo pomagali, da se to delo nadaljuje.

DOGODKI

med Slovinci po Ameriki.

Volitve v Willardu
Willard, Wis. — V Town Hendren je bil za župana ponovno izvoljen Arthur Klarich, Supervisor Ant. Trunkel, Treasurer Jos. Vershay, Assessor Martin Kern, Clerk Jos. Morgal.

V Town of Seif pa je bil za župana ponovno izvoljen Arthur Wagner, Supervisor Emil Dux, Treasurer Geo. Halbreder, Assessor G. E. Grap, Clerk Ewald Worchel. — L. P.

"Slovenski dan" pri Sv. Štefanu

Chicago, Ill. — Na Cvetno nedeljo 18. aprila, bo v cerkvi Sv. Štefana ob 7:15 zjutraj slovesen blagoslov palm. Pri tej priliki bodo pevci peli prelepe Schubertove skladbe. Ob 7:30 pa bo sv. maša za naše trpeče sorodnike in druge rojake v stari domovini. Popoldne ob 2:30 bo v šolski dvorani predstava Trpljenja Gospodovega za otroke; vstopnina 15c. Zvečer ob 7:30 bo ista pašijonska predstava v movie slikah ponovljena za odrasle; vstopnina bo 35c. Vse to bo prirejeno kot naš odgovor na tozadevni poziv SANSa.

Brez tajnika

Chicago, Ill. — Eksekutiva Slovenskega Ameriškega Narodnega Sveta je 10. aprila zborovala v hotelu Sherman, pa ni izvolila novega tajnika, ki bi prevzel mesto odstoplega Rev. K. Zakrajška. Ni bilo nobenega kandidata. Rev. Aleksander Urankar iz Lemonta je avtomatično postal član eksekutive namesto odstoplega Rev. Zakrajška. P. Aleksander je bil eden treh namestnikov, ki jih je postavil Slov. Narodni Kongres za eksekutivo. Volitve tajnika morajo čakati do prihodnje seje, oziroma toliko časa, dokler ne bodo dobili kandidata, ki bi hotel to delo in odgovornost sprejeti.

Smrtna poškodba

Cleveland, O. — Ko je šel 61 let stari rojak Andrej Knaus v soboto zjutraj, 10. aprila, na delo, ga je auto zadel tako nesrečno, da je bil pri priči ubit. Družina stanuje na 1194 E. 170 St.

Prestavljen

Chicago, Ill. — Ernest Račić je pretekli teden dovršil drugi tečaj šole za Army Signal Corps v Ashland Wis., in je prišel domov. Svoje armadno šolanje bo nadaljeval v Chicagi, v Lewis Institute.

Naši bolniki

Chicago, Ill. — Mr. Frank Zvokel je prišel v ponedeljek 12. aprila veselega obraza domov iz bolnišnice. — Mr. Stirn iz severne strani tudi poroča, da se je njegovi soprogi stanje znatno obrnilo na bolje.

Vsak teden naj bo vsaj en dopis iz vsake slovenske naselbine v "A. S."

Napisal: Edgar Rice Burroughs

TARZAN (685) DZUNGELSKI BANDIT

Tarzanov nasprotnik ni bil nihče drugi kot mrki Riggs, eden izmed mornarjev, ki so bili zapustili potniške.

"Torej je vaš čoln bil pristal na suho," je zaničljivo dejal Tarzan: "upal sem, da se boste vsi potopili, kakor ste zaslužili."

"Hvala za poklon," je zarečal Riggs zbadljivo: "zdaj boš pa nesel to meso v naše šotarišče!"

"Če misliš, da je meso tvoje, si pač starokopiten," je nadaljeval Riggs: "te dni odločite le samokres. Najprej!"

AMERISKI GLAS O TRPLJENJU IN NALOGAH JUGOSLAVIJE

Znani ameriški radio komentator Hans Jacob, je posvetil dne 6. aprila del svojega govora Jugoslaviji. Navajamo nekatere značilne izsledke:

Govornik je najprej poročal o dogodkih na različnih frontah in razpravjal o možnosti zavezniškega napada na evropsko obalo Sredozemskega morja in potem nadaljeval: "Jugoslavlani, tam onkraj Jadranskega morja, niso nikdar priznali svojega poraza, kakor ga niso priznali Grki, katerih kralj se ravno zdaj nahaja v Aleksandriji."

"Dne 6. aprila 1941 je nacistična Nemčija napadla Jugoslavijo. Boj je bil preveč neenak in Jugoslavija je bila poražena na bojnem polju. Toda kljub temu je nadaljevala svoj boj in je danes moralno ne le nepremagana, temveč zares vzor in vzgled hrabrega odpora in neupogljivega junaštva. Ako sprejmemo nazor, da obstoji neka idejna sila, ki predstavlja narodovo dušo — potem moramo priznati, da ima Jugoslavija v sebi ogromen zaklad te sile. Jugoslavija je okupirana — toda le deloma zares zasedena — od nacistov, Italijanov in Bolgarov. In povrh tega še od Madžarov. In vendar Jugoslavija še vedno živi. To je čudež, velik čudež, kajti jugoslovanski narod krvavi iz tisoč ran."

"Nemci so si nabrali talcev in so jih poklali. Nemci so porušili vasi in celo mesta. Nemci so sistematično vodili vojno iztrebljevanja proti Srbom kakor jo vodijo proti Židom in Poljakom. Toda Jugoslavija se še vedno bori in nobena stvar ne bo nikdar zlomila njene volje."

"Za-tonj bi bilo raziskovati to povest — to silno zaplete no povest o krajevstvu južnih Slovanov. Toda eno smemo reči: v Jugoslaviji se narod bori proti osišču. Največji del odpora nosita moštvo generala Mihajloviča in partizani. Žrtve so bile neverjetne. Naj navedem par številke: 750.000 Jugoslovancev je do danes že poginilo za domovino, 200.000 jih je bilo deportiranih v nacistično Nemčijo, da tam kot sužnji tlačani v tovarnah. A 200.000 jugoslovanskih vojakov umira v ujetniških taborih na Nemškem in v Italiji."

"Slovenija s približno milijonom prebivalcev je bila decimirana. 75.000 so jih pregnali iz njihovih domov in jih poslali v izgnanstvo, nadaljnjih 30.000 je bilo deportiranih v Srbijo, 8.000 otrok so ugrabili njihovim staršem in nadaljnjih 40.000 je bilo "izgubljenih". Vsak dan se odpirajo novi grobovi..."

"Številna žrtve na Hrvaškem se ne da preceniti. Vodilne osebnosti so pregnali iz dežele, v kateri gospodarijo plačanci fašistov. Večina Hrvaške je postala bojišče. Nemci so jo proglasili za "ozemlje vojaških operacij". Marijonetni vladar je morilec kralja Aleksandra in franeoskega ministra za zunanje zadeve Barthou-a. Ante Pavelić, poslušno orodje v rokah nacistov. Nikjer v Jugoslaviji ni odpor tako silovit kakor na Hrvaškem."

"Slovenijo germanizirajo — oni del, katerega so prevzeli Italijani, pa italijanizirajo. Isto se dogaja v Dalmaciji, kjer živi tri odstotke Italijanov — fašisti zdaj navajajo 93 odstotkov. Italijanski Heydrich v Dalmaciji, neki Giovanni Savo, je bil ubit v Splitu."

"Povsod je odpor — organiziran in neorganiziran. Naj te borbene Jugoslovane hrabri zavest, da jih zaveznički ne bodo pozabili. Jugoslavija mora prenašati dejanske in duševne preizkušnje, kakoršnih svet še ni videl — nikdo ne more dvomiti o tem, da se bo Jugoslavija znova dvignila iz razvalin, demokratično in socialno pravična moderna država, ki bo sodelovala z vsem svetom, z onim delom človeštva, ki se je posvetil istim idealom."

"V praktičnem pogledu bi bila Jugoslavija idealen postranski vhod v Evropo. Zaveznički bi tam našli na mestu in v večji meri nego kjerkoli drugje: bojujočega se zaveznika in izkušene vojake. Ne vemo še, dali bo Jugoslavija postala bojišče v ozadju, toda pot skozi Jugoslavijo proti Dunaju je lepa in mnogo ljudi misli, da če Hitler in njegova vrhovna komanda bojita, da si bodo zaveznički zbrali Balkan za eno onih točk, na katerih se bodo spopadli z nacisti na evropskih tleh. Pred približno enim tednom, je Hitler poklical bolgarskega kralja Borisa v Berlin — dobro obveščeni nevtalni diplomati so mnenja, da je Hitler izbral Bolgarjo za središčno točko obrambe na Balkanu. Teško je reči, ali je uspel pregovoriti kralja Borisa, da posveti več bolgarskih narodnih sil vojnemu naporu osišča. Toda že srečanje samo, in način kako so ga opisali nemškemu narodu, češ da pomeni okrepitev postojank osišča na Balkanu, nam pove z zadostno jasnostjo: nacisti vedo, da imajo na Balkanu mnogo slabih točk, morda več nego kjerkoli drugje. Ako bi Balkan zopet postal bojišče, bo Jugoslavija igrala tam veljkansko vlogo."

"Jugoslavija bo prerojena in obnovljena — a priznati moramo tudi, da Jugoslavlani to zaslužijo!"

REDOVNICA PRI DELU NA VRTU

Slika kaže redovnico, ki v karmelitskem domu za onemogočeno v New Yorku dela na vrtu, da uredi takozvani "Vrt Zmaga".

KRALJŠE VŽIGALICE

Ravnateljstvo vojnega proizvodnje (War Production Board) je odredilo, da bodo odlej vžigalice krajše za 1/16 do 1/8 inča. To sicer ni veliko, vendar pa WPB presoja, da bo ta majhna razlika prihranila več milijonov čevljev desk na leto.

POGREB PET LET PREZGODAJ

Pred petimi leti, ko je bil Felix Breazeale, Kingston, Tenn., 71 let star, se mu je zdelo, da je zanj prišel čas, ko bi moral umreti. Narēdil si je krsto iz orehovega lesa in je naznanil svoj pogreb, ki se ga je udeležil tudi sam, še živ seveda, in je lepo sedel pred svojo krsto. Ta izredni pogreb, ki si ga je pripeljal "Uncle Bush", kakor so moža po domače klicali, je pritegnil več tisoč radovednežev. Mož je tudi odredil, da ne sme biti za njim nobenega pogrebnega pohoda, kadar bo umrl. To njegovo željo so izpolnili ko je zdaj pred kratkim preminil.

HITLER PONUJA TUNISKEM BEGU ZAVETIŠČE

London, Anglija. — List "Daily Sketch" je objavil po-

ročilo, da je Adolf Hitler ponudil begu v Tuniziji, ki je vladal arabskemu svetu v Tuniziji zavetišče, če se umakne iz Tunizije pred zaveznički. Ponudil mu je baje neko palačo na Dunaju. In kdo bo imel zavetišče za Hitlerja, ko bo moral povežati culo nekega dne?

NEKOČ BO ŠE BOGAT

Ko je stopil na bus v Kansas City, da bi šel v movie, je 10 letni Jack Kay odkril, da je svoj denar — 50c — pozabil doma. Posrečilo se mu je pregovoriti voznika, da ga je pustil na busu in mu voznino zapisal "na dolg". Ko je prišel v gledališče, si je takoj dobil delo, namreč, da je nadzoroval strojček, ki se v njem peče koruza (popcorn). Ko je zaslužil 50c, si je kupil vstopnico, kar ga je stalo 20c, po predstavi pa je šel domov na istem busu in plačal voznino za sem in tja, pa mu je še ostalo 10c v žepu.

ZAKAJ JE BILA POŠTA ZMEŠANA

Pvt. Gordon Roth, nastanjen v Fort Logan, blizu Denverja, Colo., je prejel pismo od svoje sestre Ruth, ki je bilo zanj polno skrivnosti; pisala mu je

namreč o stvarih, ki niso imele zanj ne repa ne glave. Ko je dobil še več takih pism, in še vedno ni mogel razvozlati njihove skrivnostne vsebine, je zaupal svoje težave poštnemu uradniku. Ta je začel preiskovati. Prišlo je na dan, da je bil istočasno v istem taborišču še eden Pvt. Gordon Roth, ki je istotako imel sestro po imenu Ruth, in ki je imel podobne težave s svojo pošto. Zdaj si pomagajo tako, da vso pošto obeh Rothov pridržijo, dokler se oba skupaj ne zglasita, jo skupaj odpreta, in vsak vzame svoje.

JAPONCI JEDO MEŠIČKE SVILOPREJK

Mogoče vam je že prišlo na misel, kaj neki Japonci delajo z vso svilo, ki jo proizvajajo in ki je ne morejo več izvažati. Ministerstvo za trgovino (U. S. Department of Commerce) poroča, da jo jedo, — to se pravi, ne ravno izdelano svilo, pač pa mešičke (cocoons) sviloprejk. Japonski izvedenci za hrano so odkrili, da je v teh mešičkih veliko vitamina B, ki ga zdaj pridobivajo iz njih. S tem seveda skazujejo mešičke, ki potem niso več uporabljivi za proizvajanje svile.

PRISMODA

Neka starejša ženska je prišla na glavni stan za odmerjanje živil v mestu Elkhart, Ind., in je položila na mizo svojo knjižico za sladkor in kavo. "Nič več ne bom potrebovala tega," je pojasnila. Čez par dni pa je spet prišla in je hotela imeti knjižico nazaj. Vprašali so jo, kaj jo je napotilo do tega, da je knjižico oddala, nakar je ženska vse povedala: "Misliła sem, da bom umrla, pa kakor vidim, se je tisti vedeževalec (fortune teller) zmotil."

ZENSKO SE SPREJME

za pomoč v kuhinji restavracije od 8 ure do 4 popoldne. Plača \$14.00. Zglašaj naj se v gostilni Mrs. Dosch, 1835 Blue Island Ave., Chicago, Ill. 15x3

IŠČEJO SE

izkušene šivilje za izdelovanje "Slack Suits". Plača dobra. Hollywood Sports Wear, 224 So. Market Street. (15x3)

POSUSAJTE

Jugoslovanski radio program, ki se oddaja vsako nedeljo od 9. do 10. ure zjutraj preko radio postaje WGES v Chicagi. —

DR. JOHN J. SMETANA
Pregleduje oči in predpisuje očala
23 LET IZKUŠNJE
OPTOMETRIST
1801 So. Ashland Avenue
Tel. Canal 6523
Uradne ure: vsak dan od 9 zjutraj do 8:30 zvečer.

OGLASI V "AM. SLOVENCU" IMAJO VEDNO USPEHI

SEMENA - SHEBOYGAN - SEMENA

Velika izbira čistih ranejših VRTNIH, TRAVNIŠKIH in CVETLIČNIH SEMEN; ČEBULNIH SADIK in ČEBULNIH SKUPIN ter POLJSKIH SEMEN. — Tudi izvrstne kakovosti VRTNIH in TRAVNIŠKIH GNOJIL, ter HIDRATSKEGA APNA.

HENRY STAHL SEED STORE

828 NIAGARA AVENUE Telefon 219-J SHEBOYGAN, WIS.

IŠČEMO IN GLEDAMO ZA HIŠE, KI SO NA PRODAJ

Ako imate posestvo, hišo ali domovanje na prodaj veliko ali malo na južni strani mesta, posebno v okolici slovenske naselbine sv. Štefana, bodite tako prijazni in sporočite nam, osebno ali pismeno svoje pogoje. Imamo veliko kupcev, ki čakajo, da bi kaj kupili, če so cene prave.

S. G. TUPONICH

1429 W. 18th Street Chicago, Illinois
Telefon: Canal 1640

"Why I look only half my age"

Oprostite mi, da se malo pobaham, ker jaz zgledam še mladi in opravljam dobro delo, prav kakor čisto nov električni gladilnik. Seveda priznanje zato gre moji lastnici, ker mi posveča posebno vojno pažnjo. Ona ve, da se material, ki se rabi za izdelovanje električnih gladilnikov rabi za izdelovanje vojnih potrebščin, zato ona skrbi, da se nahajam v dobrem stanju, dokler bo trajala vojna.

Jaz mislim da je dobra ideja, da tudi vi skrbite za vaš električni gladilnik. Vsakokrat, obrisite vaš gladilnik spodaj, ko se ohladi po uporabi z vlažno cunjjo. Če potrebno lahko rabite milo, ali lahke milni prašek, toda nikdar pa ne utaknite gladilnika v vodo. Vsak mesec, nadrgnite gladilnik spodaj s parafinom, ali pa z voskom.

Največ slučajev poškodovanih gladilnikov je, da padejo na tla. Bodite gotovi, da je miza na kateri gladite trdna. Gladilnik vedno postavite pokoncu na peto, ali na stojalo ali na podlago. Drugo, kar poškoduje gladilnik je tudi to, če se gladi preko gumbov, zaponk in preko drugih trdih premetov, ki poškodujejo gladilno na gladilniku.

Ako ima vaš gladilnik električno vrvo, da se vzame proč, vedno preje utaknite stikalo v gladilnik, potem se le v stikalo na steni. Kadar ste gotovi s peglanjem, izpulite stik najprvo iz stene, potem se le iz gladilnika. Nikdar ne potegnite za vrvo. Pomnite, ne pustite nikdar, da bi se vrvo dotikala vročega gladilnika, ali da bi se vrvo drgnila ob rob mize. Oboje predrgne izolacijo na vrvi.

Vidite tako je. Čisto preprosto je, če skrbite za vaš gladilnik, da se ne pokvari... in to pomeni zelo veliko za trpežnost vašega gladilnika. Govorec iz skušen, jaz vem, da te sugestije bodo vam pomagale, da se vaš gladilnik vam ne bo postal, ne izrabil. Sprejmite ta moj nasvet. Začnite tako posvečati vašemu gladilniku vojno pažljivost.

Ampak kaj če se pa vseeno kaj narobe zgodi? Ako vaš gladilnik začne kazati, da se preveč segreje, tedaj ga dajte takoj pregledati dobremu popraviljaču. Ako gladilnik ne dela, kakor treba, predno ga obsodite da je pokvarjen, poglejte, če je stikalo prav zataknjeno, če je električni premik na svojem mestu in če je teletrika v stikalu. Malo takega pregleda vam mogoče prihrani denar.

RAZNOTEROSTI

PRIPRAVLJEN NA SMRT

Ničesar ni bilo treba urediti glede pogreba, ko je pred kratkim umrl neki Howard S. Thomas v Libertyville, Md. Thomas je napravil svojo lastno krsto iz črešnjevega lesa že pred 35 leti, kasneje pa je uredil vse druge podrobnosti za svoj pogreb. Izklesal je celo svoj nagrobni kamen in napis na njem, vse, razen dneva smrti. Šest po grebec je naprosil že pred šestimi leti, toda štirje izmed njih so umrli prej kakor Thomas, ki je moral potem poiskati namestnike.

ZGUBLJENI VID DOBIL NAZAJ

Celih devet let je bil Tadej Mankiewicz skoraj popolnoma slep. Pomagal si je, kakor veliki drugi slepi revežev, s tem,

da je delal metle z "otipavanjem". Sedem let je hodil k očesnim zdravnikom, pa mu niso mogli pomagati, in slednjič so se izrekli, da zanj ni nobenega upanja več, tudi nobena operacija na očeh bi mu ne mogla nič več pomagati. Toda iz radovednosti si je nekega dne preteklega meseca nataknil očala nekega drugega delavca. Pogledal je naokrog in v svoje veliko presenečenje je spoznal, da zopet lahko vidi. Njegov očesni zdravnik mu je potem preiskal oči in izjavil, da izgleda, kot da se mu je vid povrnil za trajno. Te spremembe okulista ni mogel razložiti na podlagi znanstva. "Bog je napravil čudež!" je vzkliknil Mankiewicz, ves iz sebe zaradi sreče, ki ga je doletela.

MODA "LAJBELCEV" PRIDE V VELJAVO

Za letošnjo spomlad so za ženski svet zamislili zopet neka novega. Po vrhu črne obleke bodo nosile bele telovnice (lajbelce), na katerih bodo našli veliki biserni gumbi.

PUBLIC SERVICE COMPANY of Northern Illinois

Hlapec Jan

Stijn Streuvels

V njegovem ogorelem obrazu, ki je ostal zaprt kakor zmeraj, se sicer ni ganila nobena mišica in njegove roke so enakomerno delale dalje, a čustev, ki so se spet razvnela, ni mogel več obvladovati. Vse okrog njega se mu je prikazovalo ostro in razločno, drugače kakor je videl ponavadi. To je bilo zmeraj pogubno znamenje za hude misli, ki so mu grozile. Naj je pogledal, kar je hotel, vse ga je spravljal v nejevoljo in imelo ga je, da bi vrgel vile ob tla in pobegnil, da bi ušel vsakdanji enoličnosti.

Popoldne so prišle ženske z Vorsterjeve domačije, da bi pobirale krompir. Kričale so in klepetale, da je odmevalo čez prej tako mirno ravan.

Ta dan je ostalo nebo zavešeno z debelimi oblaki, za katerimi se kujalo sonce. V ostri razsvetljavi se je vsa pokrajina razločno odražala; tonila je v divnih jesenskih barvah.

Drevje v ozadju je žarelo zlatorumeno, kakor da bi hotelo hliniti mladost in veselje. Polja s temnorjavo debelo peso, z blestečo ogrščico in s svetlozelenolistnato sladkorno peso so ležala v velikih, premočrtno razdeljenih ploskvah na med njimi so se vlekle sivorjave proge zemlje in označevale mesta, kjer je bilo že pospravljeno.

Popoldan se je vlekel in proti večeru se je mladi mesec obesil kakor zavit kravji rog na nebo. Rosa se je mešala z malimi ognji iz krompirjeve, ki so vsepovsod gori in razširjali jedek smrad.

Po cesti sta se zložno pomikala dva vola; poleg njih je šel kmet. Škripajoči voz je bil zvrhoma naložen s peso.

V vasi je zvonil večerni zvon tako nalahno, da je bilo komaj čuti. Veter se je polegal. Ljudje, ki so bili še pri delu, so bili v bledem zraku kakor črne senice, ki so se počasi obračale. Jan jih je videl in ni mogel umakniti pogleda od njih, ne da bi vedel zakaj. Vse naokrog je bilo tako nekam težko, pomenljivo, da se mu je zdelo, kakor bi se kje pripetila kaka nesreča.

Dekle na Vorsterjevem polju so klopotaje bile s coklo ob coklo, da bi jih osnažile blatnih klep. Potem so splezale na voz, ki je bil naložen s krompirjem in ga je Dolf peljal na kmetijo.

Tudi Jan je nehal delati. Naložil je košare na cizo in jo odpejal po kolovozu domov. Prednje kolo je cvililo neznošen napav.

Vina je bila odšla z otroki že pred njim. Jan je šel sam samcat skozi večer.

Skušal je pregnati vse iz glave, ker je vedel, da bo običal ta večer v njem z vsemi malimi podrobnostmi kakor velik dogodek.

Drugi dan ni Vina nič več rekla in začel je dvomiti, ali bo grozeče zlo prišlo ali bo vse ostalo pri starem, ter je dalje kopal krompir. Z neopredeljivim čustvom, ki mu je jemalo mir, je hrepenel po naslednji nedelji.

Ko je odšla Vina že zgodaj v cerkev in so otroci še spali, je nenadno začutil, da je sam. Bil je gospodar v hiši in nihče ni mogel videti, kaj počenja. Radovednost ga je gnala, da bi poiskal škatlo za klobuk. Pretaknil je najprej predale po omarah, a ni našel ničesar razen starih drobnarij, ki ga niso nič brigale. Nad klopjo pri peči je našel škatlo, v kateri je Vina hranila svoj

denar. Previdno je dvignil pokrov in tipal z roko vanjo. Bilo je četvero ali pet velikih srebrnikov. Obračal in vrtel jih je in poslušal svetli zvenk srebra. Ta trenotek je začutil, da ne dela prav, a poželenje je bilo močnejše od njegove volje. Naglo je škatlo spet zaprl, se ožrl po podobici Matere božje in sedel v najtemnejši kot, da bi počakal, kdaj se vrne Vina. Ni zapazila ničesar, prinesla pa mu je novo čepico in za Pavla in Jana nove cokle.

"Tukaj! Nočem vas več gledati, da bi tekal tak okoli," je dejala. "Tudi otroci naj bodo dostojno oblečeni."

"To bi ne bilo potrebno," je mrmral polglasno, si nasadil čepico na glavo in se pogledal v zrcalo ob oknu. Kmalu nato je bil, prav kakor otroci, oblečen nedeljsko in je držeč najstarejše tri za roke, dobre volje šel v cerkev.

"Lahko kar vzameš denar s sabo in plačajš gnoj, Vorster že dolgo čaka, Jan. In preden napraviva nove dolgove, morajo biti vendar stari poravnani." Dala mu je tri novce po pet frankov. Med mašo ga je mučila njegova krivičnost. Ko je prišel iz cerkve, je poslal otroke domov in šel s tremi kmečkimi hlapič k "Zlatemu orlu". Izpil je čašo piva, potem še eno in ni vedel, zakaj se čuti tako preganjanega. Ko je zmenjal prvi novce, je povabil vse tri moške v drugo gostilno. V prepričanju, da zla zdaj ni več moči zadržati, se je prepustil, da ga je tirala moč, ki ga je preganjala. Bilo je že tako dolgo, odkar je imel zadnjič denar v rokah. Čudovit denar, do katerega z delom ni mogel priti, je tičal zdaj v zvencih novih v njegovem žepu! Že leta se ni sešel z ljudmi, že leta ni zvrnil nobenega kozarca. A zdaj ga je objemalo nenasitno poželenje, da bi se napil zlatorjavega piva, da bi se razgrel in bi se mu v glavi zmehnilo in zmedlo. Vse življenje skoraj je nosil trezno glavo. Bilo mu je, kakor da se je že predolgo tajil iz strahu pred Vino. Žena in otroci so se mu nenadno zazdeli kot neznošno breme, ki se ga je moral otresti. V dolgih požirkih je naglo praznil čašo za čašo; hotel se je čim hitreje rešiti plašnega Jana, ki si ni upal storiti kdaj kako krivico. Nič ni maral misliti na to; kako bo prišel domov in kaj bo rekla Vina. Vsi pomisleki naj se razkadijo v vrvečo meglo. Jan je že krillil z rokami okoli sebe in pel:

"Pijmo ga, pijmo, dokler živimo, saj ne dobimo ga kapljice tam!"

Potem je poklical Dolfa in Karla in vse moške, ki so znali živeti. Naj vedo, da ima tudi on pogum. Danes je bil cesar in je hotel biti ob mizo!

Nato je izgubil vsak pojem o času; ni vedel več, ali je dan ali noč.

Stari Jan, zadovoljni Jan se je postavljali. Bil je sam svoj, svoboden gospod, ki se je odtrgal od vsega sveta! Težili ga niso ne žena ne otroci ne dom!

Vse se mu je vrtelo, prekopicalo, vrtinčilo. Vkljenjene roke so bile kar na lepem spet proste in so brez skrbi lahko bile okoli sebe.

(Dalje prih.)

VESTI O DOMOVINI

(Nadaljevanje z 1. strani)

dala svoj doprinos zavezniški stvari že zelo zgodaj in brez računa na kakšne materialne dividende iz te duševne investicije. Dobro pa je tudi, da se spominjamo dejstva, da nobena država ni bila tako zverinsko in sistematično izropana in trpinčena in da plamenov hrabrosti, ki tam gore, ne hrani nobena pomoč od zunaj — niti v našem današnjem svetu ali kdajkoli prej. Ako bi bilo mogoče take

ljudi, kakor so Jugoslavani, pozeptati in jim s kolom vteptati pohlevnost, bi bil Hitler morda res uspel ustvariti v svoji evropski trdnjavi neke vrste zedinjeno Evropo in tako doseči zmago. Toda stvar je taka, da on sicer drži trdnjavo, a v njej tudi ljudstva, v katerih vre tako globoko sovraštvo do tiranije, kakor ga svet še nikdar ni poznal.

KONFERENCA ZA VZGOJNO IN ŠOLSKO OBNOVO EVROPE

(Nadaljevanje z 1. strani)

li pri osnovitvi — poiskali skupni imenovalec.

"Problem vzgoje je za nas eden od najvažnejših. Ne le zato, ker mora dobiti del človeštva posvečiti temu problemu čimveč skupnih sredstev in naporov — pre-vzgoja s fašističnimi doktrinami zastupljenih organizmov Nemčije in Italije nam je morda eden od najvažnejših problemov po-vojne rekonstrukcije — temveč še mnogo bolj zato, ker naša ozemlja doživljajo na tem polju isto usodo. Grčija, Čehoslovaška, Jugoslavija in Poljska doživljajo pod nacistično in fašistično okupacijo poleg materialne in ekonomske destrukcije, poleg uničenja državnih organizmov, po svojih posledicah morda še usodepolnejšo destrukcijo — s sistematično krvavih iztrebljevanjem inteligence; okupator — poleg svojega zgodovinsko sovražnega stališča napram nam — je prišel do predpostavke, da mu bodo zemlje, o katerih smatra, da spadajo v njegov življenjski prostor — tudi v slučaju, da vojno izgubi — še vedno odprte v svrhu eksploatacije, ako bodo ostale brez inteligence.

"A radi tega vse to ni le naš problem, nego problem vsega

človeštva. Iniciativa, katero sta prevzela New York University in United States Committee for Educational Reconstruction z osnovo organizacijo našega instituta, ki bo proučeval probleme vzgoje v najbolj opustošenem delu sveta, bo dragocen doprinos k razpravi o mirovnih ciljih.

"Kot predsednik Central and Eastern European Planning Boarda, se zahvaljujem organizatorjem tega dela, o katerem vem, da bo našlo najbolj ugoden odmev pri narodih, ki na najstraševitejše torture odgovarjajo sovražniku človeštva z odporom in borbo."

Za njim je govoril dr. John W. Studebaker, United States Commissioner of Education, ki je povdarjal potrebo gospodarske in politične razorožitve in reorganizacije, ter vsaj začasne kontrole nad vzgojnimi sistemom Nemčije. Za njim je govoril tudi zastopnik State Department-a, dr. Ralph Turner ki je kot opazovalec izjavil, da State Department posveča temu problemu največjo pozornost. Izrazil je upanje, da bo prišlo do sodelovanja vseh zedinjenih narodov v programu kulturne in znanstvene obnove.

STALNA SLUŽBA

pomožnega urednika pri listu "Am. Slovenca" je razpisana. Oseba mora biti večja slovenščine in angleščine. Na starost se ne ozira, dokler je oseba sposobna za službo. Priglasijo se lahko tudi žene in dekleta, katere se čutijo, da bi bile sposobne za to mesto. Za pravo osebo, ki čuti veselje do dela na polju tiska, je ta služba kakor nalašč.

Prijave za službo je poslati:

UPRAVA AMER. SLOVENECA

1849 West Cermak Rd. Chicago, Illinois

Maybe You Know...
 EVERY SOLDIER LEAVING FOR OVERSEAS DUTY RECEIVES ONE KIT FROM THE RED CROSS
 WHEN PEARL HARBOR WAS ATTACKED THE RED CROSS HAD 9 BLOOD DONOR CENTERS... TODAY THERE ARE 24 LOCATED IN CITIES NEAR PROCESSING LABORATORIES!
 TO HELP RELEASE REGULAR NURSES FOR WAR WORK 50,000 RED CROSS TRAINED NURSES AIDS ARE PREPARED TO CONTRIBUTE ANNUALLY FROM 150 TO 1,000 HOURS OF SERVICE IN HOSPITALS!

J. M. Trunk

Komunizem je hudo grad koštrun.
(Konec)

Jaz bi vsaj glede Rusije same imel radi krvavosti eno pripombo. V Rusiji je komunizem, ime Sovjeti na tem ne izpremeni dosti, in isti komunizem so danes v Rusiji pri oblasti, prav Stalin sam je vse preživel, nekaj komunistov je pomrlo. Moja skromna pripomba bi le bila, da mora ta ruski komunizem biti od tistega prvotnega komunizma precej drugačen ker pri goli slinasti delitvi absolutnih komunistov bi ne bilo moglo priti do odpora, kakršen je v komunistični Rusiji zoper nazijake roparje. Meni se le zdi, da morajo biti v Rusiji te komunistične glave tudi še malo pametne, ali če je vam to preveč, zvite, razborite glave, da so tako uštimale tisti komunizem, in pripravile pravočasno še na odpor, videle nazijško roparijo že leta naprej, ko so vse druge glave na vsem svetu — dremale in smrčale v za-pečku. Ali se motim, da mora

biti v Rusiji komunizem malo drugačen, drugačno uštiman, da mora biti tam prav pameten komunizem. Ako pri tem pametnem komunizmu skočite v zrak, kakor bi vas škorpion picil, in poberete kamen, da ga v me zalučite, well, kako pa potem v raztolmačite vse tiste ogromne priprave za sedanjih odpor? In kako v potem raztolmačite in razlagate tisto junaštvo ruskih "komunistov" današnjih dni, ko se borijo ko levi? Za kaj, za delitev, ko tam ni več ničesar za deliti? Kakšni — komunisti utegnejo biti ti današnji ruski komunisti? Ali ni odpor, in vse, kar je z odporom v zvezi, vse dolgoletne priprave za odpor, silna zagonetka, ako je ruski komunizem še danes le stari in krvavi in požigalni in delivni komunizem, in bo krvav in morilski in delivski, če pridejo ruski "komunisti" današnjega dneva še kam drugam čez ruske meje gledat? Če ste vi drugačnega naziranja, svobodno vam, jaz se lahko motim, le razloga za odpor ne poznam drugega.

POVEŠTNE KNJIGE IN ROMANI

ki se dobe v naši Knjigarni

- MUKA GOSPE VERE, F. Bevk. Broš. 104 str. Vrlo zanimiva povest z napetimi prizori..... 75c
- TARZANOVE ŽIVALI, E. Burroughs. Mehkovezane, 274 str. Napeto pripovedovanje o Tarzanu in njegovem življenju. Ta roman je prav tako zanimiv kakor druge povesti o Tarzanu. 95c
- IATIC, Fr. Bevk. Trdovezana 86 str. Zanimiva povest samobitožena..... 75c
- Mehkovezane..... 60c
- NA POLJU SLAVE, Sienkiewicz. Broš. 292 str. Povest iz časa kralja Jana Sobieskega. Zelo zanimivega značaja..... 75c
- NARODNA BIBLIOTEKA. Stav najzanimivejših povesti iz domačega in drugega življenja. V zalogi imamo sledeče snopice:
  - 4. snopič: V gorskem zakotju..... 45c
  - 6. in 9. snopič: Nesrečnica. Ivan Turgenjev. Povest iz ruskega življenja..... 45c
  - 12. snopič: Črtice iz življenja na kmetih. Andrejčkov Jože. Kratke, vesele povesti..... 30c
- 20. snopič: Amerika, ali povsod dobro, doma najbolje. Poučna povest..... 30c
- 21. snopič: Boj s prirodo. — Treškova Urška..... 30c
- 25. in 26. snopič: Beatin dnevnik. Lujiza Fesjakova. V srce segajoč roman..... 45c
- 35. snopič: Kratke povestice iz pristnega slovenskega življenja. Andrejčkov Jože..... 30c
- 39. snopič: Solnce in senca. Jos. Bedenek. Gorenjska povest..... 30c
- 40. snopič: Svitoslav. Burna povest Slovencev..... 30c
- 43. snopič: Edip na Kolonu. Sofoklej. Sta. ogrška drama..... 30c
- 57. snopič: Nekoliko iz ruske zgodovine..... 30c
- 59. snopič: Več kratkih, zanimivih Doživljaj mladega dečka. — Berač. Povest iz vaščanskega življenja..... 30c
- NA POLJANI. — Spisal Fran Ks. Meško. Veleinteresantna povest, zajeta iz slovenskega življenja. 176 strani..... 90c
- NA KAZLIČNIH POTIH, F. Frisch. Primerna povest za mlade fante. Poučna vse skozi..... 40c

K naročilu je pridjati potrebn znesek v Money odru, ali čeku in nasloviti na:

Knjigarna Amerikanski Slovenec

1849 W. Cermak Road, Chicago, Illinois

KRASNA ZGODOVINSKA SLIKA

Velikost 16 1/2 x 12 1/2

Tiskana v večih barvah. Sredi je v vencu sedanjih predsednik Zdr. držav Franklin D. Roosevelt. Okrog in okrog so slike vseh dosedanjih predsednikov Zdr. držav podpisani s njihovimi lastnorčniimi podpisi. Pod predsednikovo sliko vihra v vetru ponosno svezdana zastava. Pod zastavo je spominska ploča in na nji tiskano v okrajšavi listina pravic in svobodnin. Slika je v okvirju in v okvirju steklo. Ta slika je lep kras in zgodovinska pomenljivost za vsak amerikanski dom. Ker nas naši naročniki za njo popračkajo, smo jih že nekaj dobili

Slika stane \$1.50 brez pošiljatenih stroškov.

Pošiljatenve stroške plača vsak prejemnik sam, ko se mu dostavi sliko po Expressu. To naj vsak, ki bo naročil sliko, vzame na znanje, in dokler zaloga traja s njimi lahko postrežemo onim, ki si jo želijo.

Naročilu je pridjati potrebn znesek in ga poslati na:

AMERIKANSKI SLOVENEK

1849 W. Cermak Road, Chicago, Illinois

Tiskarska dela

vse vrste točno in lično izvršena izdeluje naša tiskarna za organizacije, društva, trgovce in podjetja. Mi izdelujemo lepe tiskovine v več barvah. Dajte vaše prihodnje naročilo za tiskovine nam in prepričajte se o naši tozadevni postrežbi.

TISKARNA AMERIKANSKI SLOVENEK
 1849 WEST CERMAK ROAD, CHICAGO, ILLINOIS